



Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

7 februarie 2013 *

„Cooperare judiciară în materie civilă — Competența judiciară în materie civilă și comercială — Regulamentul (CE) nr. 44/2001 — Interpretarea articolului 23 — Clauză atributivă de competență care figurează într-un contract încheiat între fabricant și dobânditorul inițial al unui bun — Contract care se înscrie într-un lanț de contracte translative de proprietate — Opozabilitatea acestei clauze față de subdobânditorul bunului”

În cauza C-543/10,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Cour de cassation (Franța), prin decizia din 17 noiembrie 2010, primită de Curte la 22 noiembrie 2010, în procedura

Refcomp SpA

împotriva

Axa Corporate Solutions Assurance SA,

Axa France IARD,

Emerson Network,

Climaveneta SpA,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii M. Ilešič, E. Levits și M. Safjan și doamna M. Berger (raportor), judecători,

avocat general: domnul N. Jääskinen,

grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 mai 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Refcomp SpA, de P. Pedone și de A. Musella, avocats;
- pentru Axa Corporate Solutions Assurance SA, de B. Soltner, avocat;

* Limba de procedură: franceza.

- pentru Emerson Network, de A. Bénabent, avocat;
- pentru guvernul francez, de G. de Bergues, precum și de B. Beaupère-Manokha și de N. Rouam, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de F. Wannek, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de S. Centeno Huerta, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de A.-M. Rouchaud-Joët, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 18 octombrie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 23 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74, denumit în continuare „regulamentul”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu dintre Refcomp SpA (denumită în continuare „Refcomp”), pe de o parte, și Axa Corporate Solutions Assurance SA (denumită în continuare „Axa Corporate”), Axa France IARD, Emerson Network (denumită în continuare „Emerson”) și Climaveneta SpA (denumită în continuare „Climaveneta”), pe de altă parte, privind constatarea de către instanțele franceze a răspunderii reclamantei din litigiul principal în calitate de fabricant, deși aceasta invocă o clauză care conferă competență instanțelor italiene.

Cadrul juridic

- 3 Astfel cum rezultă din considerentul (2) al regulamentului, acesta are ca obiectiv „să unifice normele referitoare la conflictele de competență în materie civilă și comercială”.
- 4 Considerentul (11) al regulamentului prevede în special că „[n]ormele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului și, astfel, trebuie să fie întotdeauna disponibilă, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt factor de legătură”.
- 5 Articolul 5 punctul 1 din regulament, care figurează în secțiunea 2, intitulată „Competențe speciale”, din capitolul II, referitor la competență, prevede o normă de competență specială potrivit căreia, în materie contractuală, o persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru în fața instanțelor din locul în care obligația care formează obiectul cererii a fost sau urmează a fi executată.

- 6 Articolul 23 din regulament, care figurează în secțiunea 7 din respectivul capitol II, intitulată „Prorogare de competență”, prevede la alineatul (1) următoarele:

„Dacă prin convenția părților, dintre care una sau mai multe au domiciliul pe teritoriul unui stat membru, competența în soluționarea litigiului ce a survenit sau poate surveni în legătură cu un raport juridic determinat revine instanței sau instanțelor dintr-un stat membru, competența revine acelei instanțe sau instanțelor respective. Această competență este exclusivă, cu excepția unei convenții contrare a părților. Convenția atributivă de competență se încheie:

- (a) în scris ori verbal cu confirmare scrisă sau
- (b) într-o formă conformă cu obiceiurile statornicite între părți sau
- (c) în comerțul internațional, într-o formă conformă cu uzanța cu care părțile sunt sau ar trebui să fie la curent și care, în cadrul acestui tip de comerț, este cunoscută pe larg și respectată cu regularitate de către părțile la contractele de tipul pe care îl implică domeniul comercial respectiv.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 7 Doumer SNC (denumită în continuare „Doumer”), în calitate de beneficiar, a executat lucrări de renovare a unui ansamblu imobiliar situat la Courbevoie (Franța). Această societate este asigurată la Axa Corporate, al cărei sediu se află în Paris (Franța).
- 8 În cadrul acestor lucrări, au fost instalate grupuri de climatizare. Aceste grupuri au fost echipate cu compresoare care au fost fabricate de Refcomp, al cărei sediu se află în Italia, cumpărate de la aceasta și asamblate de Climaveneta, al cărei sediu se află de asemenea în Italia, apoi vândute societății Doumer de societatea Liebert, în ale cărei drepturi s-a subrogat în prezent Emerson. Această din urmă societate, al cărei sediu se află în Franța, este asigurată la Axa France IARD, stabilită de asemenea în Franța.
- 9 Întrucât în sistemul de climatizare au intervenit disfuncționalități, o expertiză a stabilit că defecțiunile proveneau de la un defect de fabricație al compresoarelor.
- 10 Subrogându-se în drepturile Doumer, pe care a despăgubit-o, Axa Corporate a chemat în judecată fabricantul Refcomp, societatea care a asamblat aparatele, Climaveneta, și vânzătorul Emerson la tribunalul de grande instance de Paris (Tribunalul de Mare Instanță Paris) pentru a solicita obligarea acestora *in solidum* la rambursarea prejudiciului suferit.
- 11 Refcomp a contestat competența tribunal de grande instance de Paris, invocând o clauză atributivă de competență în favoarea instanțelor italiene inclusă în contractul încheiat între aceasta și Climaveneta.
- 12 Prin ordonanța din 26 ianuarie 2007, judecătorul care supraveghează cercetarea judecătorească din cadrul tribunal de grande instance de Paris a respins excepția de necompetență ridicată de Refcomp, care a declarat apel împotriva acestei decizii.
- 13 Prin hotărârea din 19 decembrie 2008, cour d’appel de Paris (Curtea de Apel Paris) a menținut respingerea excepției de necompetență ridicate de Refcomp. Potrivit acesteia, clauza atributivă de competență convenită între fabricant și un vânzător intermediar nu este opozabilă asigurătorului subrogat în drepturile subdobânditorului pentru motivul că, pe de o parte, normele de competență specială în materie contractuală prevăzute de regulament nu se aplică litigiilor dintre subdobânditorul unui bun și fabricant, astfel de litigii având natură delictuală, și, pe de altă parte, clauza în discuție, convenită între părți în contractul original, nu a fost acceptată de subdobânditor.

- 14 Sesizat cu un recurs de Refcomp, Cour de cassation (Curtea de Casație) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) O clauză atributivă de competență convenită, într-un lanț de contracte la nivel comunitar, între un fabricant al unui bun și un cumpărător, în temeiul articolului 23 din regulament [...], produce efecte în privința subdobânditorului și, în caz afirmativ, în ce condiții?
 - 2) Clauza atributivă de competență produce efecte în privința subdobânditorului și a asigurătorilor subrogați în drepturile acestuia, deși articolul 5 punctul 1 din regulament [...] nu se aplică acțiunii subdobânditorului împotriva fabricantului, astfel cum a statuat Curtea în Hotărârea [din 17 iunie 1992, Handte, C-26/91, Rec., p. I-3967]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

- 15 În cuprinsul întrebărilor sale, instanța de trimitere arată că acestea se înscriu în contextul unui „lanț de contracte la nivel comunitar”. Pentru a preciza conținutul acestor întrebări și pentru a le da, așadar, un răspuns util, trebuie să se arate că o asemenea ipoteză trebuie să fie înțeleasă, după cum rezultă din dosar, ca desemnând astfel o succesiune de contracte translativ de proprietate care au fost încheiate între operatori economici stabiliți în diferite state membre ale Uniunii Europene.
- 16 După cum a arătat avocatul general la punctul 22 din concluzii, rezultă din observațiile prezentate Curții că aceste întrebări sunt legate de existența, în dreptul național, a unei norme potrivit căreia, deși contractele au în mod normal efect relativ în sensul că sunt obligatorii numai pentru părțile care le-au încheiat, de la principiul menționat există totuși o excepție în cazul unui transfer al proprietății, întrucât proprietatea bunului vândut se transmite tuturor dobânditorilor săi succesivi împreună cu elementele care constituie accesoriul acestuia. Printre aceste elemente accesorii figurează dreptul subdobânditorului bunului de a solicita repararea prejudiciului care rezultă din neconformitatea acestuia din urmă atât vânzătorului direct, cât și oricărui dintre intermediarii care au vândut bunul sau fabricantului acestuia.
- 17 În acest context, în ceea ce privește, în primul rând, problema dacă articolul 23 din regulament este aplicabil situației de fapt din litigiul principal, trebuie să se arate că, potrivit alineatului (1), este suficient, în principiu, ca o parte să aibă domiciliul pe teritoriul unui stat membru și ca unei instanțe a unui stat membru să îi fie atribuită competența potrivit clauzei, condiții care sunt îndeplinite în prezenta cauză. Pe de altă parte, este cert că raportul juridic în discuție în litigiul principal prezintă un caracter internațional. Articolul 23 din regulament este, așadar, aplicabil faptelor din această cauză.
- 18 În ceea ce privește, în al doilea rând, interpretarea care trebuie dată dispozițiilor din regulament vizate în întrebările preliminare, este necesar să se amintească, mai întâi, că, în măsura în care regulamentul înlocuiește, în relațiile dintre statele membre, Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32), astfel cum a fost modificată prin convențiile succesive privind aderările noilor state membre la această convenție (denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”), interpretarea dată de Curte în privința dispozițiilor convenției menționate este valabilă și pentru dispozițiile regulamentului atunci când dispozițiile acestor instrumente pot fi calificate ca fiind echivalente (a se vedea în special Hotărârea din 25 octombrie 2012, Folien Fischer și Fofitec, C-133/11, punctul 31).
- 19 Această situație se regăsește în ceea ce privește articolul 17 primul paragraf din convenția menționată și articolul 23 alineatul (1) din regulament, care sunt redactate aproape identic.

- 20 Această situație se regăsește de asemenea în ceea ce privește noțiunea „materie contractuală” în sensul articolului 5 punctul 1 din regulament, atât timp cât modificările aduse acestei dispoziții nu privesc decât factorul de legătură reținut pentru a determina instanța competentă cu privire la contractele de vânzare de mărfuri și la cele de prestare de servicii, păstrând în rest neschimbată substanța dispoziției corespunzătoare din Convenția de la Bruxelles (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 aprilie 2009, Falco Privatstiftung și Rabitsch, C-533/07, Rep., p. I-3327, punctele 48-57).
- 21 În legătură cu metoda de interpretare care trebuie privilegiată în raport cu aceste două dispoziții, Curtea a arătat, în cazul articolului 17 primul paragraf din Convenția de la Bruxelles, că, ținând seama de obiectivele și de economia generală ale acestei convenții, care sunt de asemenea cele ale regulamentului, și în scopul de a asigura aplicarea uniformă a acestui instrument, este necesar ca noțiunea „convenție atributivă de competență” prevăzută de dispoziția respectivă să nu se interpreteze ca o simplă trimitere la dreptul intern al unuia sau al altuia dintre statele în cauză, ci ca o noțiune autonomă (a se vedea Hotărârea din 10 martie 1992, Powell Duffryn, C-214/89, Rec., p. I-1745, punctele 13 și 14).
- 22 Pentru motive similare, Curtea a declarat că noțiunea „materie contractuală”, în sensul articolului 5 punctul 1 din Convenția de la Bruxelles, trebuie să fie de asemenea interpretată în mod autonom (a se vedea în special Hotărârea Handte, citată anterior, punctul 10 și jurisprudența citată).
- 23 În lumina acestor considerații, se impune să se ofere instanței de trimitere interpretarea solicitată.

Cu privire la prima întrebare

- 24 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește să se stabilească, în esență, dacă articolul 23 din regulament trebuie să fie interpretat în sensul că o clauză atributivă de competență convenită în contractul încheiat între fabricantul unui bun și dobânditorul acestuia poate fi opusă terțului subdobânditor care, la capătul unei succesiuni de contracte translativ de proprietate încheiate între părți stabilite în state membre diferite, a dobândit acest bun și intenționează să inițieze o acțiune în răspundere împotriva fabricantului.
- 25 În această privință, trebuie să se constate că, în ceea ce privește condițiile de validitate ale unei clauze atributive de competență, articolul 23 alineatul (1) din regulament prevede, în esență, condiții de formă și nu menționează decât o condiție de fond referitoare la obiectul clauzei, care trebuie să privească un raport de drept determinat. Textul acestei dispoziții nu precizează, așadar, dacă o clauză atributivă de competență poate fi transmisă, dincolo de cercul părților la un contract, unui terț, parte la un contract ulterior și succesori, în tot sau în parte, în drepturile și obligațiile uneia dintre părțile la contractul inițial.
- 26 Articolul 23 alineatul (1) din regulament indică totuși în mod clar că domeniul său de aplicare se limitează la cazurile în care competența revine unei instanțe prin „convenția” părților. Astfel cum rezultă din considerentul (11) al regulamentului, acest acord de voință al părților este cel care justifică supremația acordată, în numele principiului autonomiei de voință, alegerii unei instanțe, alta decât cea care ar fi fost eventual competentă potrivit regulamentului.
- 27 De altfel, Curtea a apreciat, în legătură cu articolul 17 primul paragraf din Convenția de la Bruxelles, că, întrucât condiționează validitatea unei clauze atributive de competență de existența unei „convenții” între părți, această dispoziție impunea instanței sesizate obligația de a examina, în primul rând, dacă clauza care îi atribuia competență constituise efectiv obiectul unui consimțământ între părți (Hotărârea din 20 februarie 1997, MSG, C-106/95, Rec., p. I-911, punctul 15 și jurisprudența citată).

- 28 Articolul 23 alineatul (1) din regulament trebuie, aşadar, interpretat în sensul că, în lumina obiectivului urmărit de articolul 17 primul paragraf din Convenţia de la Bruxelles, realitatea consimţământului persoanelor interesate este unul dintre obiectivele acestei dispoziţii (a se vedea Hotărârea MSG, citată anterior, punctul 17, şi Hotărârea din 16 martie 1999, Castelletti, C-159/97, Rec., p. I-1597, punctul 19).
- 29 Prin urmare, clauza atributivă de competenţă inserată într-un contract nu poate, în principiu, să îşi producă efectele decât în raporturile dintre părţile care şi-au dat acordul la încheierea acestui contract. Pentru ca respectiva clauză să poată fi opozabilă unui terţ, este necesar, în principiu, ca el să îşi fi dat consimţământul în acest sens.
- 30 Este adevărat că condiţiile şi formele în care se poate considera că terţul la contract şi-a dat consimţământul la o clauză atributivă de competenţă pot varia în funcţie de natura contractului iniţial.
- 31 Curtea a admis astfel că acţionarul care aderă la actele constitutive ale unei societăţi este prezumat că îşi dă consimţământul la o clauză atributivă de competenţă care figurează în acestea, pentru motivul că această aderare creează, atât între acţionar şi societate, cât şi între acţionarii înşişi, un raport care trebuie considerat contractual (a se vedea în acest sens, în legătură cu articolul 17 din Convenţia de la Bruxelles, Hotărârea Powell Duffryn, citată anterior, punctele 16-19).
- 32 Cu toate acestea, jurisprudenţa menţionată nu poate fi transpusă la raportul dintre subdobânditorul unui bun cumpărat de la un vânzător intermediar, pe de o parte, şi fabricantul acestui bun, pe de altă parte. În această privinţă, Curtea s-a pronunţat în sensul că raportul respectiv nu intră în sfera de aplicare a noţiunii „materie contractuală” în sensul articolului 5 punctul 1 din Convenţia de la Bruxelles. Astfel, Curtea a apreciat, în contextul unei acţiuni în răspundere angajate de subdobânditorul unei mărfi împotriva fabricantului acesteia, că nu exista niciun raport contractual între subdobânditor şi fabricant, acesta neasumându-şi nicio obligaţie de natură contractuală faţă de subdobânditor (Hotărârea Handte, citată anterior, punctul 16).
- 33 Având în vedere că subdobânditorul şi fabricantul trebuie să fie consideraţi, în sensul regulamentului, ca nefiind uniţi printr-un raport contractual, este necesar să se deducă din aceasta că nu se poate considera că, prin „convenţia” acestora, în sensul articolului 23 alineatul (1) din regulamentul menţionat, competenţa revine instanţei desemnate drept competentă în contractul iniţial încheiat între fabricant şi primul dobânditor.
- 34 Desigur, Curtea a admis de asemenea, în materie de contracte de transport maritim, că o clauză atributivă de competenţă inserată într-un conosament este opozabilă unui terţ la acest contract atât timp cât această clauză a fost recunoscută drept validă între încărcător şi transportator şi cât, potrivit dreptului naţional aplicabil, terţul deţinător, prin dobândirea conosamentului, a succedat în drepturile şi obligaţiile încărcătorului (a se vedea Hotărârea din 19 iunie 1984, Russ, 71/83, Rec., p. 2417, punctul 24, Hotărârea Castelletti, citată anterior, punctul 41, şi Hotărârea din 9 noiembrie 2000, Coreck, C-387/98, Rec., p. I-9337, punctele 23-27). Într-un astfel de caz, nu este necesar ca instanţa sesizată să verifice dacă acest terţ şi-a dat consimţământul cu privire la clauză.
- 35 Sfera de aplicare a acestei jurisprudenţe trebuie totuşi să fie apreciată ținând seama de caracterul foarte specific al conosamentului, care, astfel cum a explicat avocatul general la punctul 54 din concluzii, este un instrument al comerţului internaţional destinat să reglementeze o relaţie care implică cel puţin trei persoane, şi anume transportatorul maritim, expeditorul mărfurilor sau încărcătorul şi destinatarul mărfurilor. În majoritatea sistemelor juridice ale statelor membre, concordante în această privinţă, conosamentul constituie un titlu negociabil care permite proprietarului ca, în cursul transportului, să cesioneze mărfurile unui dobânditor care devine titularul tuturor drepturilor şi obligaţiilor încărcătorului în raport cu transportatorul.

- 36 În considerarea acestui raport de substituire între deținătorul conosamentului și încercător, Curtea a considerat că, urmare a dobândirii conosamentului, deținătorul este legat de prorogarea de competență (a se vedea în acest sens Hotărârea Russ, citată anterior, punctul 25). Invers, în cazul în care dreptul național aplicabil nu prevede un astfel de raport de substituire, instanța sesizată trebuie să verifice realitatea consimțământului acestui terț cu privire la clauza atributivă de competență (Hotărârea Coreck, citată anterior, punctul 26).
- 37 Or, într-un lanț de contracte translativ de proprietate, raportul de succesiune dintre dobânditorul inițial și subdobânditor nu se analizează în transmiterea unui contract unic, precum și a integralității drepturilor și obligațiilor prevăzute de acesta. Într-o astfel de ipoteză, obligațiile contractuale ale părților pot varia de la un contract la altul, astfel încât drepturile pe care subdobânditorul le poate invoca împotriva vânzătorului imediat nu sunt neapărat aceleași ca cele pe care fabricantul le-a asumat în raporturile sale cu primul cumpărător (Hotărârea Handte, citată anterior, punctul 17).
- 38 Pe de altă parte, concordanța sistemelor juridice naționale în ceea ce privește efectele cesiunii conosamentului către un terț nu se regăsește în domeniul contractelor translativ de proprietate, unde rezultă că raporturile dintre fabricant și subdobânditor sunt avute în vedere în mod diferit în statele membre (a se vedea în acest sens Hotărârea Handte, citată anterior, punctul 20).
- 39 În astfel de împrejurări, a face trimitere la dreptul național, cum au sugerat Refcomp, precum și guvernele german și spaniol, pentru a aprecia opozabilitatea față de subdobânditor a clauzei atributive de competență incluse în contractul inițial dintre fabricant și primul dobânditor ar genera soluții divergente între statele membre, de natură să aducă atingere obiectivului de unificare a normelor de competență judiciară pe care îl urmărește regulamentul, astfel cum rezultă din considerentul (2) al acestuia din urmă. O astfel de trimitere la dreptul național ar fi de asemenea un factor de incertitudini incompatibile cu preocuparea de a garanta previzibilitatea în materia competenței judiciare, care este, după cum amintește considerentul (11) al regulamentului, unul dintre obiectivele acestuia.
- 40 Prin urmare, se impune să se revină la norma generală, amintită la punctul 21 din prezenta hotărâre, potrivit căreia noțiunea „convenție atributivă de competență” trebuie interpretată drept o noțiune autonomă și să se confere deplină aplicare principiului autonomiei de voință pe care este întemeiat articolul 23 alineatul (1) din regulament.
- 41 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 23 din regulament trebuie să fie interpretat în sensul că o clauză atributivă de competență convenită în contractul încheiat între fabricantul unui bun și dobânditorul acestuia nu poate fi opusă terțului subdobânditor care, la capătul unei succesiuni de contracte translativ de proprietate încheiate între părți stabilite în state membre diferite, a dobândit acest bun și intenționează să inițieze o acțiune în răspundere împotriva fabricantului, cu excepția cazului în care se probează că acest terț și-a dat consimțământul efectiv cu privire la clauza menționată în condițiile prevăzute la respectivul articol.

Cu privire la a doua întrebare

- 42 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, dacă natura necontractuală, recunoscută în Hotărârea Handte, citată anterior, în sensul normelor de competență prevăzute de regulament, a acțiunii directe puse la dispoziție de dreptul național subdobânditorului unui bun împotriva fabricantului acestuia din urmă este susceptibilă să aibă o influență asupra efectelor unei clauze atributive de competență cuprinse în contractul încheiat în amonte între fabricant și un dobânditor.
- 43 După cum a arătat avocatul general la punctul 59 din concluzii, rezultă din formularea respectivei întrebări că aceasta nu a fost adresată decât în ipoteza în care la prima întrebare s-ar răspunde afirmativ.

- 44 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar, aşadar, să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 45 Întrucât, în privinţa părţilor din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanţa de trimitere, este de competenţa acesteia să se pronunţe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observaţii Curţii, altele decât cele ale părţilor menţionate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială trebuie să fie interpretat în sensul că o clauză atributivă de competenţă convenită în contractul încheiat între fabricantul unui bun şi dobânditorul acestuia nu poate fi opusă terţului subdobânditor care, la capătul unei succesiuni de contracte translativ de proprietate încheiate între părţi stabilite în state membre diferite, a dobândit acest bun şi intenţionează să iniţieze o acţiune în răspundere împotriva fabricantului, cu excepţia cazului în care se probează că acest terţ şi-a dat consimţământul efectiv cu privire la clauza menţionată în condiţiile prevăzute la respectivul articol.

Semnături